

Id-Dipartimenti tal-Malti fil-Kulleġġi ta' Malta u Għawdex

L-Eżamijiet ta'
Nofs is-Sena 2017 - 2018

IL-LIVELLI

5 – 6 – 7

IT-TMIEN SENA

IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

IL-HIN: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

Gwida ghat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

1. L-għalliema tal-Malti li se jmessu l-eżami tas-smigh isellmu lill-istudenti u wara li jitqassmu l-karti tal-eżami tas-smigh jgħidulhom: ***“Bongu. Nitlobkom biex tiktbu isimkom, kunjomkom u l-klassi fil-post ipprovdut fil-karta ta’ quddiemkom.”***
2. Meta l-għalliema jaraw li l-istudenti lestew, jgħidulhom: ***“Issa se tinqralkom l-ewwel silta. Nitlobkom toqogħdu attenti għall-qari. Ma tistghux tiktbu jew taħdmu l-eżerċizzji waqt li tkun qed tinqralkom is-silta.”***
3. L-għalliema jaqraw l-ewwel silta kollha b’ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se jinqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji li tridu taħdmu fuq is-silta li għadkom kemm smajtu. Tistghu taħdmuhom waqt li qed tinqara. Infakkarkom li s-silta ser terġa’ tinqralkom darb’ohra.”***
4. L-għalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw ftit hin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tal-ewwel silta. Wara jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se tinqralkom għat-tieni u l-aħhar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji. Tistghu tkomplu taħdmu waqt dan il-qari.”***
5. Kif l-għalliema jtemmu t-tieni qari jagħtu ftit hin biex l-istudenti jkomplu jaħdmu l-karta. Wara jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se tinqralkom it-tieni silta. Nitlobkom toqogħdu attenti għall-qari. Ma tistghux tiktbu jew taħdmu l-eżerċizzji waqt li nkun qed tinqralkom is-silta.”***
6. L-għalliema jaqraw it-tieni silta kollha b’ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se tinqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji li tridu taħdmu fuq is-silta li għadkom kemm smajtu. Tistghu taħdmuhom waqt li qed naqra. Infakkarkom li s-silta ser terġa’ tinqralkom darb’ohra.”***
7. L-għalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw ftit hin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tas-silta.
8. L-għalliema jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se tinqralkom għat-tieni u l-aħhar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji. Tistghu tkomplu taħdmu waqt dan il-qari.”***
9. Hekk kif tgħaddi kwarta mill-bidu tal-eżami, l-għalliema jgħidu lill-istudenti: ***“Il-hin tal-eżami għadda. Jekk jogħgobkom ieqfu mill-kitba u se jingabru il-karti. Grazzi.”***
10. L-għalliema għandhom jaraw li l-karti kollha tal-eżami tas-smigh jingabru qabel l-istudenti jistgħu jkomplu bl-eżami tal-qari u l-kitba.

Il-Qari tal-Ewwel Silta: **Kura Minghajr Tabib**

Sa mill-qedem tobbja ma kienx hemm kullimkien u n-nies tal-kampanja kienu jfittxu kura popolari, jigifieri jagħmlu xi haġa huma stess fid-dar. Minhabba l-faqar ftit kienu daww li kienu jmorru għand tabib fir-raħal.

Sal-bidu tas-seklu għoxrin, il-Maltin kienu jemmnu haġna bil-kura antika bħal f'każi ta' deni. Din ma kienet tiswa għal xejn hlief forsi tiffriška lill-pazjent.

Kienu jpoġġu diversi affarijiet friski fuq il-pazjent biex itaffu d-deni. Kienu jgħaffġu xi bebbux u jorbtuh ċappa mas-saqajn, jew iqattgħu patata roti roti u jagħmluha fuq il-moħħ. Fuq żaqq il-pazjent, kienu jpoġġu xi ċarruta mxarba jew xi pal tal-bajtar miftuħ u mixwi għax kienu jaħsbu li jigbed fih id-deni.

Ix-xjenza medika kellha tiegħu z-żmien biex illum għandna rimedji tajbin haġna għal saħhitna.

Taħriġ A. Wieġeb jew imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta. (5 marki)

1. In-nies kienu jfittxu kura popolari jigifieri

a. jfittxu tabib popolari fir-raħal.

b. jagħmlu xi haġa huma stess fid-dar.

ċ. jieklu ikel bnin minkejja li kienu foqra.

2. Il-Maltin kienu jemmnu haġna bil-kura antika sal-bidu tas-seklu _____.

3. F'każi ta' deni, il-kura antika kienet biss tiffriška lill-_____.

4. Biex itaffu d-deni kienu

a. jieklu l-bebbux u l-patata.

b. jixorbu l-ilma tal-pal tal-bajtar.

ċ. ipoġġu diversi affarijiet friski fuq il-pazjent.

5. Illum għandna rimedji tajbin haġna għal saħhitna minhabba

a. x-xjenza medika.

b. l-iżvilupp li sar fil-kura antika.

ċ. l-kwalità tal-ikel li qed jieklu l-Maltin.

Il-Qari tat-Tieni Silta: **Il-Ħmar u l-Ġeru – Hrafa ta' Esopu**

Raġel kellu ġeru li kien il-mimmi t'għajnejh. Il-ġeru kien jifrah b'sidu mbagħad ir-raġel kien jordna lill-qaddejja tiegħu sabiex jagħtuh jiekol u jixrob.

Ir-raġel kellu wkoll ħmar. Spiss kien jara lil sidu u 'l-ġeru jifirħu b'xulxin. Il-ħmar beda jgħir u ddecieda li jagħmel bħall-ġeru: jigrigi għal fuq sidu u jifrah bih. Hekk sidu żgur ikollu għax iħobbu u jżiegħel bih.

Jum wieħed il-ħmar ġera għal fuq sidu, tela' fuq spallejh u beda jbusu. Is-sinjur twerwer u għajjat lill-qaddejja, "Fittxu huduli din il-bestja selvaġġa minn fuqi għax qed tweggagħni." Il-qaddejja ħadu l-ħmar fl-istalla u tawh daqqtejn frosta. Il-ħmar qatt aktar ma ġietu x-xewqa li jiffitta 'l sidu.

Mhux għaref min jikkopja lil haddieħor għax jgħir għalih u jaħseb li jista' jingħogob aktar minnu.

Taħriġ B. Immarka jekk hux Veru jew Falz skont dak li smajt fis-silta. (5 marki)

		VERU	FALZ
1.	Ir-raġel kien iħobb ħafna lill-ġeru.		
2.	Il-ħmar xtaq li sidu jżiegħel bih.		
3.	Il-ħmar attakka lil sidu.		
4.	Wara li qala' xebgħa frosta, il-ħmar xtaq li jpattiha lil sidu.		
5.	Mhux tajjeb li tikkopja lil haddieħor biex tingħogob.		

TMIEM IL-KARTA